

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/144890,Wystawa-TU-rodzila-sie-Solidarnosc-rolnikow-w-Zakliczynie.html>
2022-01-27, 03:46

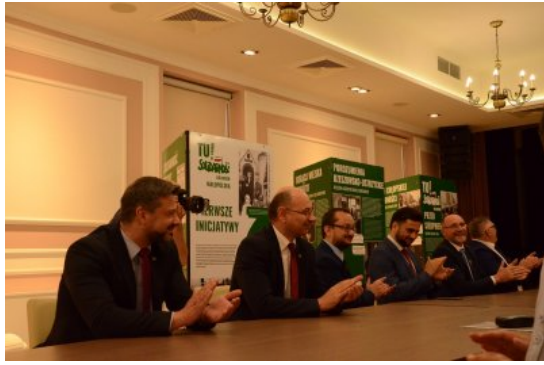
Wystawa „TU rodziła się Solidarność rolników” w Zakliczynie

Ekspozycję można oglądać do 14 lipca 2021 r.

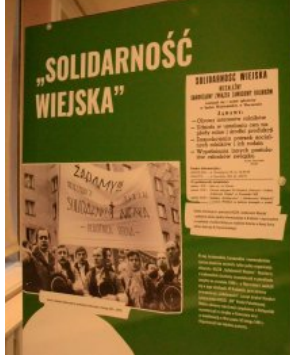
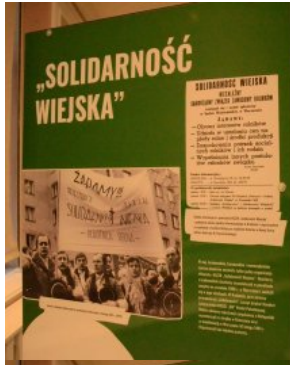

ZASTĘPCA PREZESA INSTYTUTU PAMIĘCI NARODOWEJ
DR MATEUSZ SZPYTMA

BURMISTRZ MIASTA I GMINY ZAKLICZYN
DAWID CHROBAK

MAJĄ ZASZCZYTY ZAPROSILI NA OTWARCIU WYSTAWY

TU
JEST
SOLIDARNOŚĆ
ROLNIKÓW

10 CZERWCA 2021 R., GODZ 12.00
ZAKLICZYN – RATUSZ
SALA SPYTKA JORDANA

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

ZASTĘPCA PREZESA INSTYTUTU PAMIĘCI NARODOWEJ
DR MATEUSZ SZPYTMA

BURMISTRZ MIASTA I GMINY ZAKLICZYN

DAWID CHROBAK

MAJĄ ZASZCZYĆ ZAPROSIĆ NA OTWARCIE WYSTAWY

TU
rodziła się
SOLIDARNOŚĆ
ROLNIKÓW

10 CZERWCA 2021 R., GODZ 12.00
ZAKLICZYN – RATUSZ
SALA SPYTKA JORDANA

W sali Spytka Jordana w zakliczyńskim Ratuszu zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma, dyrektor Oddziału IPN w Krakowie dr hab. Filip Musiał i burmistrz Zakliczyna Dawid Chrobak otworzyli wystawę „TU rodziła się Solidarność rolników”. Podczas uroczystości prócz gospodarza oraz zastępcy prezesa IPN, głos zabrali, przewodniczący NSZZ rolników „Solidarność” Małopolska, Wojciech Włodarczyk oraz Norbert Kaczmarczyk, poseł na Sejm RP. Spotkanie zakończył wykład dr. Pawła Glugli, który przybliżył postać Stanisława Chrobaka, polskiego rolnika, polityka i samorządowca, działacza opozycji antykomunistycznej w okresie PRL, senatora I kadencji.

Ekspozycja przypomina walkę rolników o samorządność oraz zmiany społeczne na polskiej wsi w skali całego kraju, jak również w Małopolsce. Wystawa składa się z części ogólnopolskiej oraz regionalnej. Teksty są prezentowane w języku polskim i angielskim.

Idee „Solidarności” zrodzone w sierpniu 1980 r. w Gdańsku dotarły do najdalszych zakątków kraju. Niezależne związki zakładali nie tylko pracownicy zakładów przemysłowych, lecz również rolnicy. W tworzenie wiejskiej „Solidarności” zaangażowało się wielu byłych działaczy mikołajczykowskiego Polskiego Stronnictwa Ludowego, żołnierzy Batalionów Chłopskich i Armii Krajowej, wśród nich Hanna Chorążyna, Janusz Rożek, Józef Teliga, Henryk Bąk. Inni, jak np. Stanisław Mierzwa, służyli związkowcom swoimi radami.

Jak powstawała rolnicza „Solidarność”

W chwili podpisania Porozumień Sierpniowych 1980 r. i powstania Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” w całym kraju zaczęły powstawać

analogiczne do struktur pracowniczych, związki zawodowe skupiające rolników indywidualnych. Wykształciły się trzy główne nurty: NSZZ „Solidarność Wiejska”, NSZZ „Solidarność Chłopska” oraz Związek Producentów Rolnych. Tymczasem władze konsekwentnie odmawiały rolnikom prawa do rejestracji niezależnych związków. Dopiero po strajkach chłopskich w Ustrzykach Dolnych i Rzeszowie doszło do podpisania pierwszych porozumień z władzą.

Przełom nastąpił po strajku okupacyjnym w Bydgoszczy i brutalnej pacyfikacji przez ZOMO protestujących na sesji Wojewódzkiej Rady Narodowej działaczy „Solidarności” oraz działaczy chłopskich (19 marca 1981 r.). W obliczu strajku generalnego w całej Polsce – komuniści ustąpili. 12 maja 1981 r. Sąd Wojewódzki w Warszawie zarejestrował NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność”.

Chłopski opór przeciwko komunistycznym rządom miał w Polsce długą tradycję. Początkowo polegał na poparciu dla Polskiego Stronnictwa Ludowego (1945-1947) i sprzeciwie wobec kolektywizacji. PRL była jedynym państwem w sowieckim bloku, w którym nie udało się jej przeprowadzić. Opór wsi potęgowało wspieranie przez komunistyczne rządy niewydolnej własności państwowej i „spółdzielczej” na wsi, a także liczne absurdalności gospodarcze i administracyjne, które uderzały w interesy rolników, w rękach których pozostawało 80 proc. ziemi. Niezadowolenie wsi powiększył jeszcze kryzys gospodarczy drugiej połowy lat 70. XX wieku.

W takiej atmosferze rodziły się pierwsze inicjatywy opozycyjne na wsi. Powstał m.in. Tymczasowy Komitet Niezależnego Związku Zawodowego Rolników. W grudniu 1980 r. rolnicy z Bieszczad rozpoczęli strajk okupacyjny w Ustrzykach Dolnych. Domagali się m.in. rejestracji NSZZ Rolników „Solidarność Wiejska” oraz spełnienia lokalnych postulatów. Mimo pacyfikacji przez milicję był on kontynuowany wspólnie z protestującymi w Rzeszowie.

Chłopskie postulaty obejmowały całokształt życia na wsi, m.in. swobodę gospodarki ziemią, odsunięcie PZPR i ZSL od wpływu na decyzje administracyjne, naukę religii i wolność praktyk religijnych, nieutrudnianie budowy świątyń, a także odkłamanie historii.

Poparcia rolniczemu strajkowi udzieliła NSZZ „Solidarność” oraz Kościół. Władze zostały zmuszone do rozmów i 19 lutego 1981 r. podpisano porozumienie w Rzeszowie, a 20 lutego w Ustrzykach Dolnych. Były one dla wsi odpowiednikiem Porozumień Sierpniowych 1980 r.